

FINDIGIN YOLCUSU KADINLAR PROJESI RAPOR 2022

**FINDIĞIN YOLCUSU KADINLAR
PROJESİ
HASAT RAPORU**

Raporu Hazırlayanlar

Eylem Karakaya
Tuba Kaya

**Ekim
2022**

Teşekkür

Eğitimlere katılan tüm kadınlara, paylaştıkları bilgi ve deneyimler için;

Beş ildeki 9 kadın sağlık eğitmenine, fındık haşatının zorlu koşullarında, sahada karşılaştıkları yol, iklim ve coğrafyaya bağlı olarak ortaya çıkan sorunlara rağmen süreci tamamladıkları için;

Eğitmenler

Selin Çıtlak

Elif Naz İpek

Elanur Akyol

Ebru Göltaş

Hilal Nur Çörtü

Kezban Gül

Ruken Seven

Yasemin Takar

Elif Çağla Özmen

Proje boyunca fikirlerini sunan ofi ekibine en içten teşekkürlerimizi sunarız.

İçindekiler

01	—	Gerekçe	2
02	—	Proje özeti	3
03	—	Faaliyetler	5
04	—	Sınırlılıklar	19
05	—	İl bazlı veriler	20
06	—	Öneriler	26

GEREKÇE

Gezici/geçici tarım işçiliği yapan kadınların önemli bir bölümü Doğu-Güneydoğu Anadolu bölgesinde kırsal veya köyde yaşayan, genç ve doğurgan yapıda, okur-yazarlığı olmayan yahut okul terk ve sigortasız çalışarak yaşamını sürdürmeye çabalamaktadır. Düzensiz bir çalışma şeklinin içinde olmaktan kaynaklı kuşaklararası devredilen bir yoksullaşma hali görülmektedir. Tüm bunlar kadınların fiziksel ve ruhsal olarak iyilik halinde olmasını güçleştirmektedir. Yaşam alanlarında yaşadıkları tüm zorlukların ve hak ihlallerinin yanı sıra mevsimlik tarımın zorlukları ile baş etme konusunda kadınların desteğe-dayanışmaya ihtiyaçları vardır. Bilgiye ve hizmete erişim ağlarının kadınlara ulaştırılması gerekmektedir. Çalışmamızda kadınların sağlık haklarının farkında olması ve ihtiyaçlarını talep etmesi amaçlanmıştır.

Fındığın Yolcusu Kadınlar
2022 Hasat Raporu

FINDIĞIN YOLCUSU KADINLAR 2022

ÖZET

HASAT ÖNCESİ

9 ebe/hemşireden oluşan sağlık eğitimcileri belirlendi ve 2 günlük eğitici eğitimi yapıldı. Eğitim modülleri ve materyaller revize edildi. Yeni eğitim materyalleri oluşturuldu.

SAĞLIK TARAMASI

Sakarya, Düzce, Samsun, Ordu ve Giresun'da mevsimlik tarım işçisi 398 kadına "Tam kan sayımı, Hepatit B, B12 vitamini, CRP testlerini kapsayan sağlık taraması yapıldı.

KADIN SAĞLIĞI EĞİTİMLERİ

5 il, 23 ilçede 9 saha çalışanı, Ağustos ve Eylül ayını kapsayan hasat süresince; 121 köyde, 473 üreticinin fındık bahçelerini ziyaret etmiş, 2365 mevsimlik tarım işçisi kadına ulaşarak kadın sağlığı eğitimi vermiştir.

SÜPERVİZYON/DEĞERLENDİRME

Ordu, Samsun, Giresun, Düzce ve Sakarya illerinde yapılan eğitimlere yüz yüze ve online süpervizyon desteği sağlanmıştır. Yapılan tüm çalışmalar raporlandırılarak ofi'ye sunulmuştur.

“Büyük oranda katılım yüksekti. Eğitim sırasında soru sorulabileceği bilgisi verilerek grubun aktif katılımı sağlanmış oldu. Hem şakalarla hem sorularla eğitim sohbet havasında ilerledi. Bu şekilde olması verilen bilginin aktarılmasına kolaylık sağladı ve daha iyi iletildi. Bazı kadınlar eğitimi dinlemek istese bile gruptaki erkekler yemek yapmaları veya diğer ev işleri için kadınları eğitime katılmamaları açısından zorladı. «

Eğitmen Görüşü

Fındığın Yolcusu Kadınlar

2022 Hasat Raporu

FAALİYETLER

HASAT ÖNCESİ

Çalışma ekibinin belirlenmesi

Proje koordinasyon ekibi ofi ve Eyka profesyonelleri arasından oluşturuldu. 5 il için 9 kadın ebe/hemşire belirlendi.

Eğitim Modül Ve Materyallerinin Oluşturulması

Mevsimsel tarım işçisi kadınların desteklenmesi amacıyla eğitim materyalleri ve kitapçıkları çift dilli (Türkçe-Kürtçe) revize edildi. Eğitim kitapçığında; mevsimlik tarım işçisinin hakları, mevsimlik tarımda kadın hakları, kadının insan hakları, çocuk hakları, işçi sağlığı ve iş güvenliği, kadın bedeni, adet dönemi ve gebelik, kadın sağlığını koruyucu davranışlar, genel sağlığı koruyucu davranışlar ve ilkyardım başlıklarından oluşan kısa bilgiler bulunmaktadır.

Her eğitim konusunun interaktif aktarımı için afiş, meme, vulva, plasenta vb. maketi oluşturuldu.

Eğitici eğitimi

Projenin saha çalışmasında sağlık eğitmeni olarak 9 ebe/hemşire yer almıştır. Sahada eğitmenlerin özellikle kadın olması tercih edilmiştir. Düzce’de 1, Sakarya’da 2, Ordu ve Giresun’da 4, Samsun’da 2 ebe/hemşire görev almıştır. Saha çalışanlarının farklı illerde olması nedeniyle hasat öncesi eğitici eğitimi online yapılmıştır.

Eğitici Eğitimi Başlıkları:

- Mevsimlik tarımda kadın hakları
- Kadın bedeni ve sağlığı
- Genel sağlığı koruyucu davranışlar
- İlk yardım
- Vaka tartışmaları
- Katılımcı sunumları

Bahçe ziyaretlerinde karşılaşılabilecek durumlar üzerine çözüm yöntemleri geliştirilmiştir. Konaklama alanlarına yapılacak ziyaretlerde; kadınlar ile kurulacak ilişkideki sınırlar ve etik değerler üzerine bilgi-deneyim paylaşımı yapılmıştır. Ayrıca her sağlık eğitmeni, eğitim modüllerinden bir konuyu seçerek, sunum yapması sağlanmış ve geri bildirim verilmiştir.

Hasat Zamanı

Çalışma, mevsimsel tarım işçilerinin çalışmak üzere göç ettikleri **Düzce, Sakarya, Ordu, Giresun ve Samsun'da** bulunan ofis'inin tedarik zincirindeki fındık bahçeleri üzerinden ilerlemiştir.

Kadın İşçi Eğitimleri

Eğitmenler işçi kadınlara kadın hakları, kadın sağlığı ve bedeni konularını kapalı grup eğitimi ile aktarmıştır.

5 ilde 9 kadın eğitmen, Ağustos ve Eylül ayını kapsayan hasat süresince; 5 ilde, 23 ilçede, 121 köyde, 473 üreticinin fındık bahçelerini ziyaret etmiştir. 15-17 yaş arası 722 kız çocuğuna ve 18 yaş üstü 1643 kadına olmak üzere toplamda 2365 mevsimsel tarım işçisine ulaşarak eğitim çalışması yapmıştır.

5 ilde 9 saha çalışanı, Ağustos ve Eylül ayını kapsayan hasat süresince;

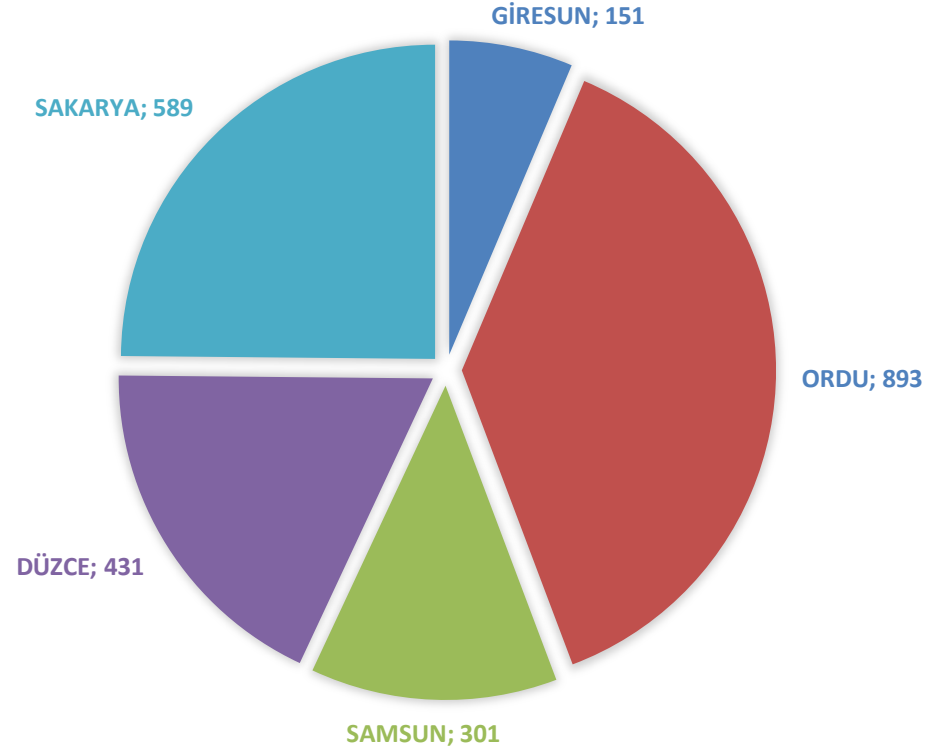
23 ilçede, 121 köyde, 473 üreticinin fındık bahçelerini ziyaret etmiş,

2365 mevsimsel tarım işçisi kadına ulaşılarak eğitim çalışması yapmıştır.

398 kadına ise sağlık taraması yapılmıştır.

Çalışılan İl	Gelinen il	Kişi Sayısı
DÜZCE	DİYARBAKIR	46
	ŞANLIURFA	106
	MARDİN	50
	GAZİANTEP	6
	MERSİN	71
	ŞIRNAK	148
	ADANA	4
SAKARYA	DİYARBAKIR	349
	ŞANLIURFA	8
	MARDİN	55
	BATMAN	10
	MERSİN	18
	ŞIRNAK	144
	ADANA	5
SAMSUN	ŞANLIURFA	270
	ADANA	31
ORDU	DİYARBAKIR	257
	ŞANLIURFA	290
	MARDİN	28
	BATMAN	209
	BİTLİS	23
	GAZİANTEP	9
	MERSİN	16
	ORDU	3
	SİİRT	25
	ŞIRNAK	29
	VAN	4
	GİRESUN	DİYARBAKIR
ŞANLIURFA		121
MARDİN		6
GİRESUN		1

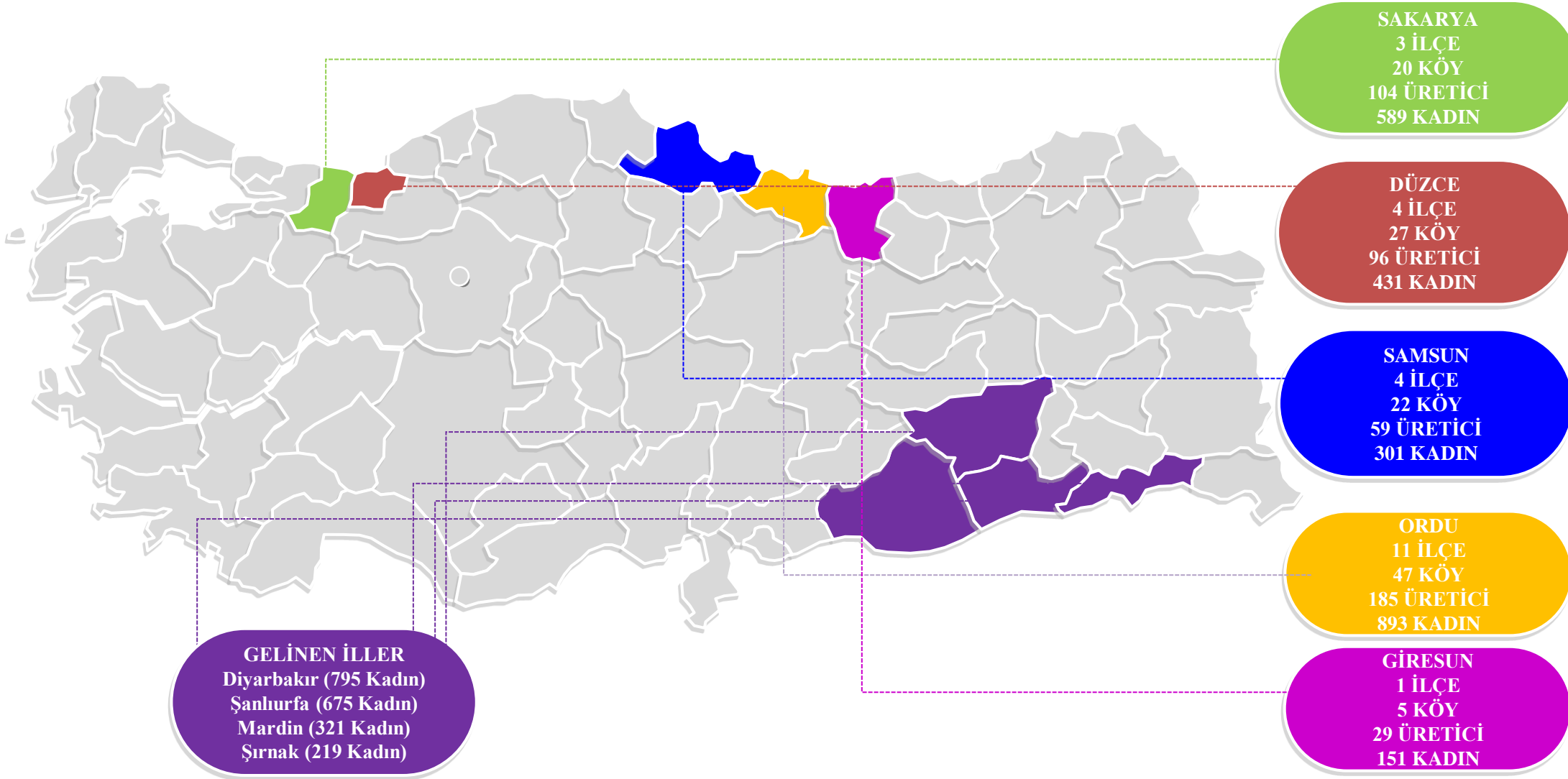
İL BAZINDA EĞİTİM İÇİN ULAŞILAN KADIN İŞÇİ SAYISI

Eğitime katılan 2365 kadının %38' i Ordu' dan, %25' i Sakarya' dan, %18' i Düzce' den, %13' ü Samsun' dan, %6'sı Giresun' dan idi.

HASAT DÖNEMİ EĞİTİM İÇİN ULAŞILAN KADINLAR

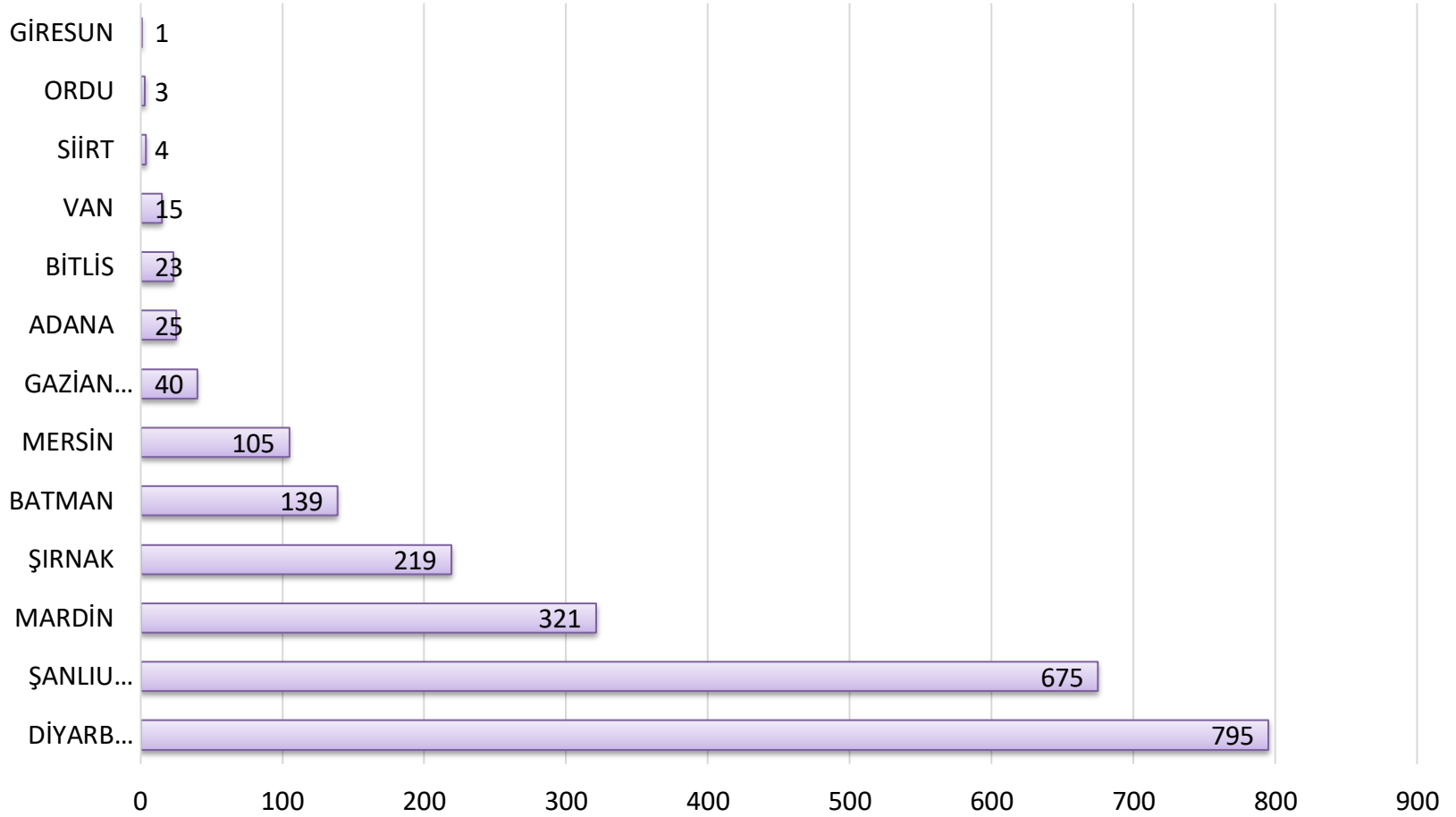

Fındığın Yolcusu Kadınlar

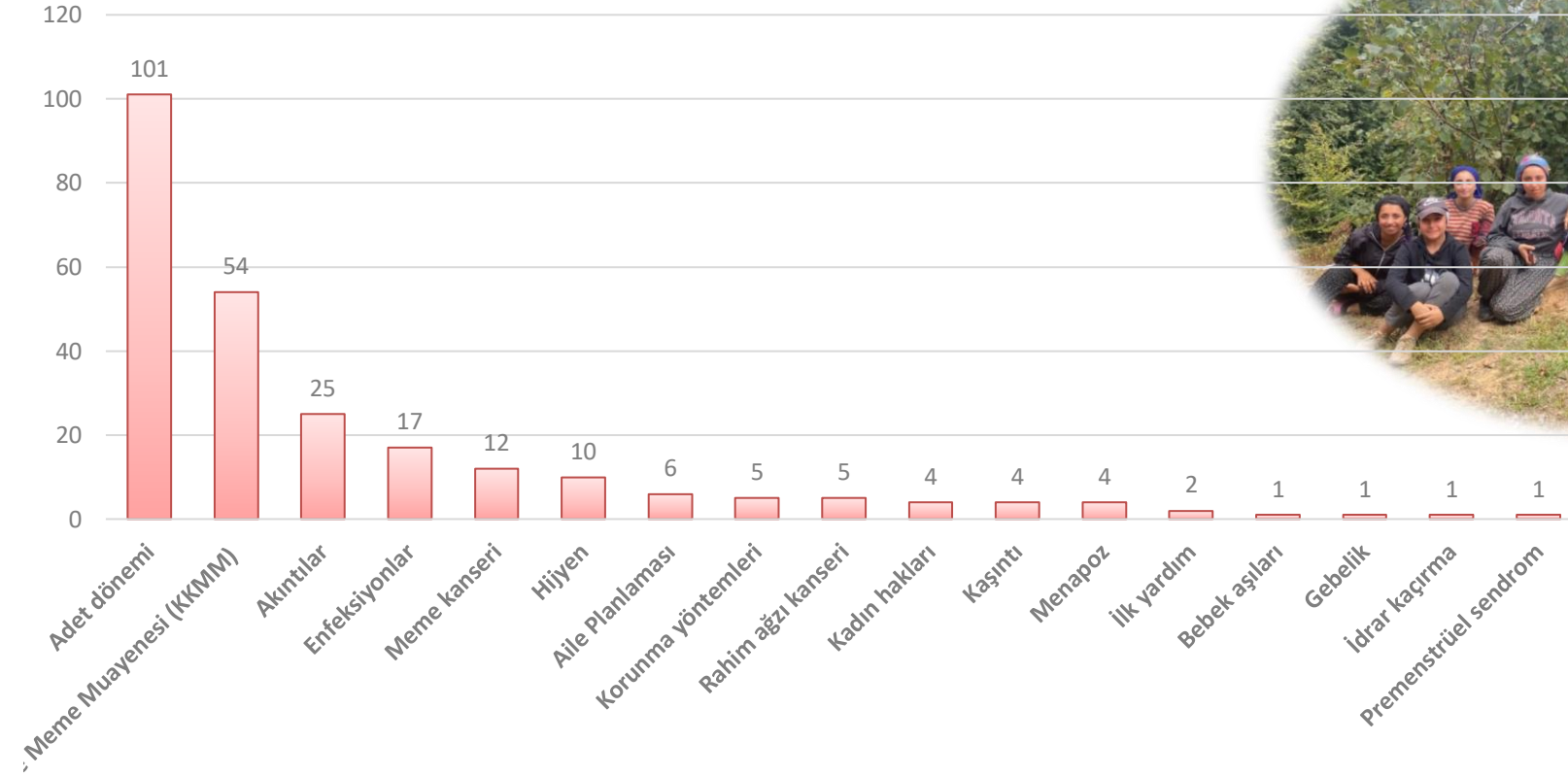
2022 Hasat Raporu

Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Şırnak, Bitlis gibi iller başta olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Bölgesi'nden sayıları milyonlarla ifade edilen gezici mevsimlik işçiler, ilkbahardan başlayıp sonbahara kadar Türkiye'nin farklı bölgelerine çalışmaya gidiyor. Düzce, Sakarya, Samsun, Giresun ve Ordu'da hasat işçisi olarak çalışan kadınların %34'ü Diyarbakır'dan, %29'u Şanlıurfa'dan, %13'ü Mardin'den, %9'u Şırnak'tan, %5'i Batman'dan, %4'ü Mersin'den mevsimlik tarım işçisi olarak yola çıkmıştır.

Kadınların geldikleri il

Kadınların Eğitimde En Fazla Sorduğu Sorular

Kadınlar eğitimlerde en fazla adet dönemiyle ilgili sorular sordu. Adet döneminde yaşanan ağrılar, ilaç kullanımı, hijyen koşulları bu döneme ait alt başlıkları oluşturmaktadır.

Kendi kendine meme muayenesi (KKMM), akıntılar ve enfeksiyonlar da en fazla sorulan sorular arasında yer aldı. Akıntılarının renklerinin anlamları, enfeksiyonlardan korunma yöntemleri ve tedavileri bu başlıklarda konuşulan konulardı. Adet dönemine ilişkin yanlış bilinen bilgilerin doğruları aktarıldı. Kendi kendine meme muayenesi uygulamalı olarak gösterildi.

Mevsimlik tarım işçisi kadınların gezici yaşam şekilleri ve yaşam şartları göz önüne alındığında sağlık hizmetinde etkin şekilde yararlanamadıkları görülmektedir. TBMM 2015 raporunda «Mevsimlik kadın tarım işçileri genel olarak sosyal sigortadan ve analık sigortası hakkından mahrumdur.» sonucu da yer almaktadır. Kadınların koruyucu sağlık bağlamında kendi bedenleri ve önlemlerle ilgili bilgiye erişimleri hastalık yüklerini etkileyecektir. Konuşulmayan, bilinmeyen ve sorun geliştiğinde hizmet almakta zorlandıkları sağlık sorunlarını azaltmak için bilgi talepleri vardır.

Adet, KKMM ve enfeksiyonları önlemek için tedbirler kadınların hayatında önemli bir yükü azaltmaktadır.

Fındığın Yolcusu Kadınlar

2022 Hasat Raporu

"Genellikle ilgi yoğunluğu olan konular; Kendi kendine meme muayenesi çoğu kadın yapmıyordu ve yapmayı dahi bilmiyordu. Bu konuda fazlaca soru mevcuttu. Gençlerde genellikle adet düzensizlikleri, siklus süreleri, adet ağrıları ve ilaçların adet dönemi üzerindeki etkileri hakkında sorular yoğundu. Orta yaş bireylerde de Smear testi, önemi ve menopoz dönemi soruları fazlaydı. Bunların dışında orada yaşadıkları alerjik sorunlar, arı sokmaları ve bazı kesikler için sorular vardı ve pansuman yapılması gereken durumlarda pansuman yapıldı."

Sağlık eğitmeni

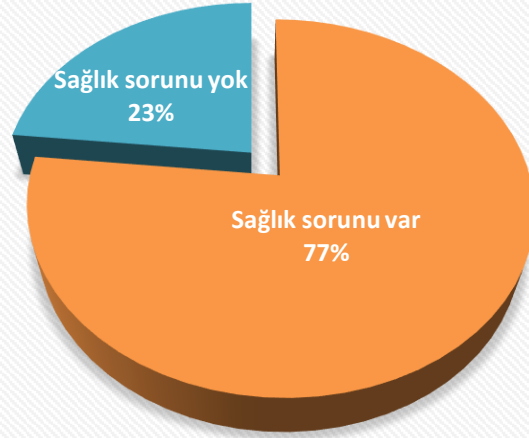
Kadınlara Sağlık Taraması

Sakarya, Düzce, Ordu, Samsun ve Giresun'da mevsimslik tarım işçisi 398 kadına "Tam kan sayımı, Hepatit B, B12 vitamini, CRP testlerini kapsayan sağlık taraması yapıldı. Sakarya ve Düzce'de 215, Samsun, Giresun ve Ordu'da ise 183 kadına ulaşıldı. Sonuçlar kişilere ulaştırıldı ve hekim ve diğer sağlık çalışanları tarafından her kadına yaşadığı sağlık problemleri için gerekli yönlendirmeler yapıldı. Kadınlarda yoğunlukla görülen problemler ise enfeksiyon, B12 vitamini eksikliği ve anemi oldu. Ayrıca Hepatit B aşısı olmayan kadınlara da aşı olmaları için yönlendirmeler yapıldı.

SAĞLIK TARAMASI

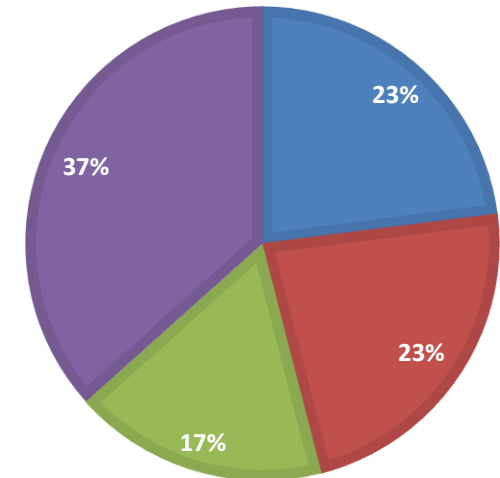
SAĞLIK TARAMASI SONUÇLARI

Çalışmamız kapsamında yapılan sağlık taramasında 398 kadına ulaşılmıştır. Tarama sonuçlarına göre, ulaşılan kadınların %23'ünde enfeksiyon, %23'ünde demir eksikliği, %17'sinde B12 vitamini eksikliği saptandı. Kadınların %37'sinin ise Hepatit B aşısı olmadığı bulgulanmıştır.

SAPTANAN SAĞLIK SORUNLARI

■ Enfeksiyon ■ Demir Eksikliği Anemisi ■ B12 Vit eksikliği ■ Hepatit B aşısı olmayan

Tarama sonuçları kadınlara hekim ve sağlık çalışanları tarafından kadınlara ulaştırılmış ve gerekli yönlendirmeler yapılmış; soruları yanıtlanmıştır. Hepatit B (+) olarak tespit edilen 4 kadın hastaneye yönlendirilmiştir.

Mevsimlik tarım işçiliğindeki yetersiz yaşam koşulları nedeniyle bozuk hijyen, düşük sosyo-ekonomik düzey, bahçelerde tuvalet ihtiyacının karşılanamaması, temiz suya erişimdeki sıkıntılar ve uzun çalışma saatleri kadınların enfeksiyon ile karşılaşmalarını kolaylaştırmaktadır.

Kadınların kadın olmaktan kaynaklı başta sağlık ve hijyen koşullarının yetersizliği, çadırların yakınlara açılan çukurların tuvalet olarak kullanılması nedeniyle yaşadıkları sağlık sorunları erkeklere göre çok daha fazladır. Tarama sonuçlarına göre, ulaşılan kadınların %23' ünde enfeksiyon varlığı tespit edilmiş olsa da eğitim sırasındaki sohbetlerde akıntının özellikleri ve şikayetlerinden bu oranın daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Kadınların %23' ünde demir eksikliği, %17' sinde B12 vitamini eksikliği saptandı. Mevsimlik tarım işçileri ile yapılan tüm çalışmalarda ve TBMM 2015 raporunda yer alan «tarımda mevsimlik çalışan kadınlarda ve çocuklarda demir eksikliğine ve B12 vitamin eksikliğine bağlı kansızlık ve diğer beslenme bozuklukları sıklıkla görülmektedir.» bulgusu bizim çalıştığımız grup içinde geçerlidir.

Yaşam koşulları, beslenme yetersizliği (hem ekonomik hem cinsiyet eşitsizliği nedeni), sağlık hizmetine erişim engelleri bu sonuçları artırmaktadır.

Kadınların %37' sinin ise Hepatit B aşısı olmadığı bulgulanmıştır. Hepatit B aşısı 1998 yılında rutin aşı takvimi içine alınmıştır. Genç kadınların dahi aşısız olması geldikleri bölgelerde aşılama karşı inançsızlık ve ihmal ile açıklanabilir. Yine kadınlar aşı konusunda bilgilendirildiklerinde çoğunluğun evde doğduğu için aşı takvimine girmedikleri anlaşılmıştır. Tüm kadınlara rapel doz aşı olmaları önerildi.

Koruyucu sağlık için öneriler:

- Kadınların yaşadıkları bölgelerde aile hekimliği sisteminin takip mekanizması çalıştırılmalı, kadınların gittikleri bölgelerde aile sağlığı merkezlerinden hizmet almaları desteklenmeli.
- Barınma ve çalışma alanlarında temiz su-tuvalet-banyo-kişisel hijyen ürünlerine erişim sağlanmalı. Kadın yoksullu gerçeği ile hizmet düzenlenmelidir.
- Kadınlara zor koşullarda koruyucu sağlık için kendilerine düşen roller ve davranışlar aktarılmalı ve davranış değişikliği için desteklenmelidir.

EĞİTMEN GÖRÜŐLERİ

"Kadınlar genel olarak anlatılan konuları ilgi ve merakla dinleyip sorular soruyorlardı. Onların sorularına cevap vermek ve olumlu geri dönüş almak beni çok mutlu ediyordu."

"Kadınlarımız çok fazla ilgiliydi onların çok hoşlarına gittiğini ve hepsinin kendilerini çok özel hissettiğini gördüm bir eğitimden ziyade karşılıklı sohbet ederek geçti çoğu eğitimim."

"Kadınlarla eğitimler sohbet havasında geçti ve çok keyif vericiydi. Merak ettikleri her konuyu sordular, elimizden geldiğince sağlık hizmetlerine ulaşımını sağladık. Bu zamana kadar kadınsal konularda korkutulmalarını, yanlış bilgilerinin bir nebze de olsa önüne geçebildiğimizi düşünüyorum. Bir kadının hayatına ufakta olsa dokunmak, dokunabildiğimi hissetmek harika bir duygu geri dönüşü benim açımdan oldukça tatmin edici bu fırsatı tanıdığınız için size de ayrıca teşekkür ederim. "

"Kadınlarımızın, bu sayede çalıştıkları ortamları, zorluklarını, barınma koşullarını görebildik ne şartlar altında olduklarını empati kurarak daha iyi anladığımızı düşünüyorum."

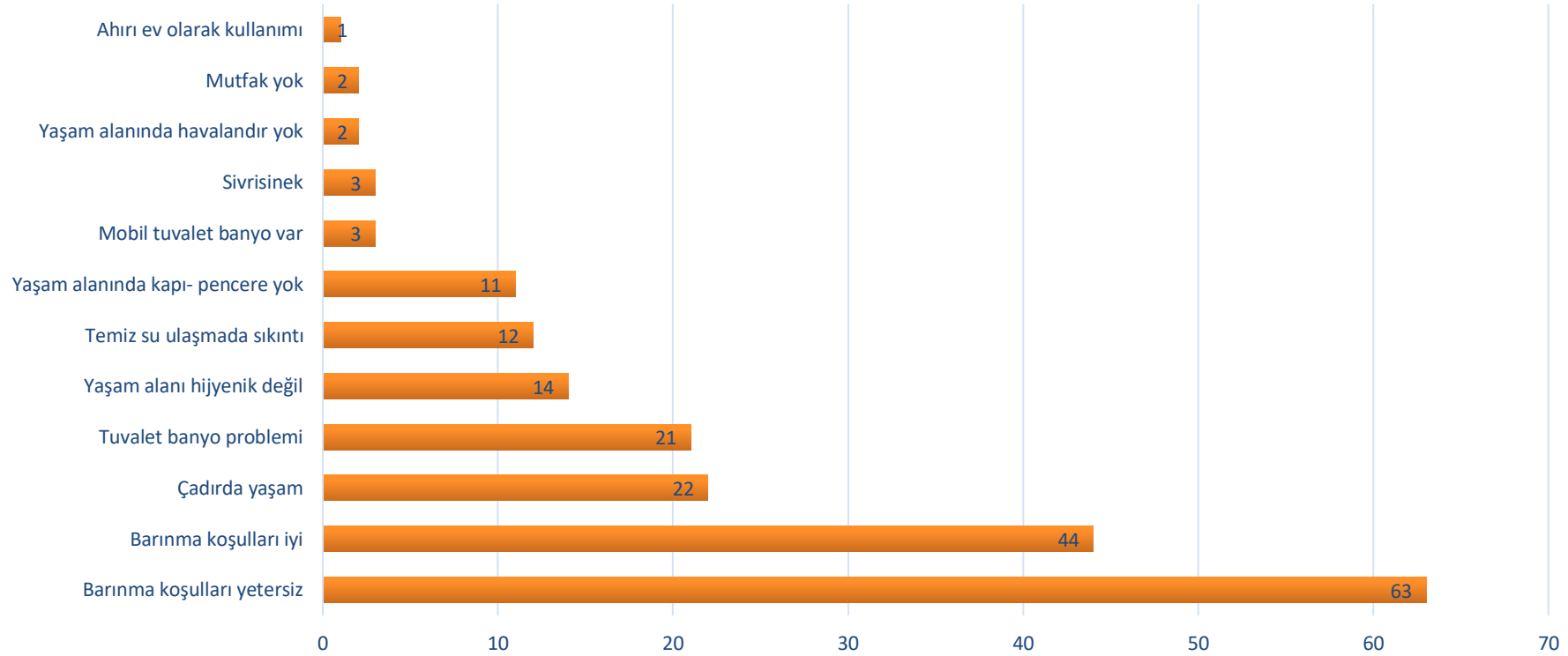
"Eğitimlerin en kötü olduğu zaman bahçe çıkışları ya da mesai bitişi. Çünkü konaklama alanlarına gitmek istiyorlar, eğer konaklama alanındalarsa yemek yapmaları gerektiği söyleniyor. Bu sebeple eğer 10 kadın varsa eğitimi dinleyebilen maksimum 3-4 kadın oluyor veya bazen de hiç dinlemek istemiyorlar. Birkaç kez eğitimin ortasında kalkıp gittikleri oldu bu sebeple olabildiğince eğitimlerin bahçe çıkışında olmaması konusuna dikkat edilmeye çalışıldı."

Yaşam Alanlarında Karşılaşılan Problemler

Giresun, Ordu, Samsun, Sakarya, Düzce illerinde hasat işçisi kadınlara “kadın sağlığı” eğitimi veren öğretmenlerimiz tarafından gözlemlenen problemler grafikteki gibi sıralanmıştır. Barınma koşullarındaki yetersizlik, tuvalet banyo problemleri ve temiz su sıkıntısının öne çıktığı görülmektedir. Tuvalete erişim sorunu yaşayan bazı işçi ailelerin kuyu kazarak bu problemi kendilerinin çözmeye çalıştığı söylendi. Betonarme binalarda pencerelerde camların olmadığı veya kapının olmadığı alanlarda kalındığı gözlemlendi. Çadırda ise özellikle yağmurlu günlerde çamur içinde kalma, ıslanma gibi durumlarla karşı karşıya kalındığı belirtildi. Bazı kadınların ise temiz suya ulaşmada ciddi sıkıntılar yaşadığı, kullandıkları sulardan sonra sık sık karın ağrısı ve ishal şikâyetlerinin olduğu belirtildi.

Yaşam Alanlarında Karşılaşılan Problemler

EĞİTİM PROGRAMININ UYGULANMASIYLA İLGİLİ SINIRLILIKLAR

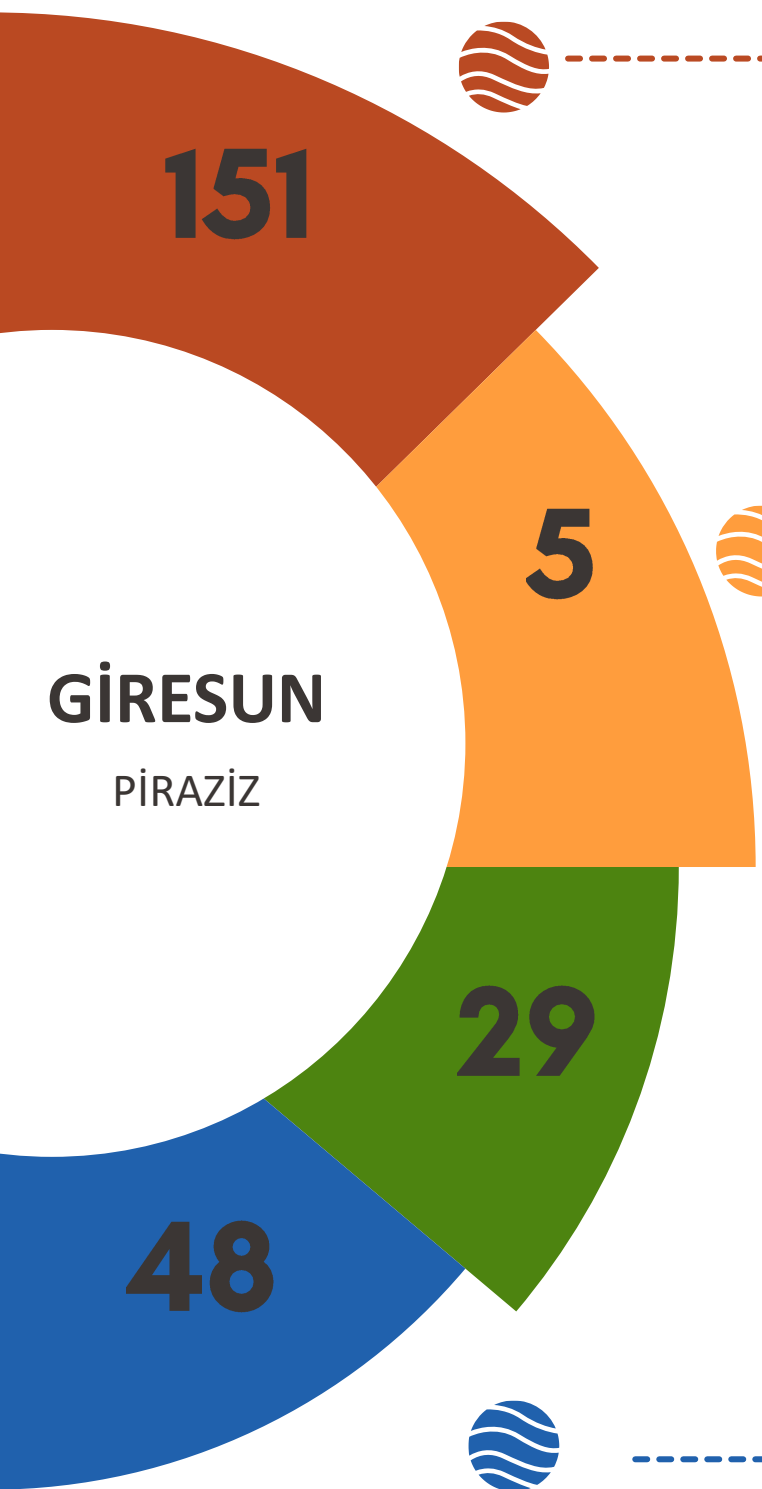
- Eğitim ekibi ve ofis ekibinin ortak olarak ziyaret planlarının yapılıyor olması eğitim sürelerinin planlanandan kısa sürmesine neden olmuştur.
- Hasat zamanı konaklama alanlarının kalabalık olması mevsimsel tarım işçilerinin kendi sorunlarını sınırlı bir zamanda ve kalabalık bir ortamda paylaşmasına neden olmuştur. Bazı kadınlar sorunlarını rahat anlatamadıkları için eğitmenlere rahatça soru soramamıştır.
- Eğitimlerin bahçelerde sınırlı zamanda veya konaklama alanlarında «kadınların işyükünün yoğunlaştığı» zamanlarda yapılması eğitimin etkinliğini düşürmüştür.

İL BAZLI VERİLER

Eğitimler

Kadın eğitimleri
15-17 yaş arası-25
18 yaş üstü -126
Ulaşılan tüm kadınlar: 151

Ulaşılan köy sayısı

Giresun'da 5 köye ulaşılmıştır.

Ulaşılan üretici sayısı

Giresun'da 29 üreticiye ulaşılmıştır.

Sağlık

48 kadına sağlık taraması yapılmıştır.

898

Eğitimler

Kadın eğitimleri
15- 17 yaş arası-274
18 yaş üstü- 619
Ulaşılan tüm kadınlar- 893

Köy sayısı

Ordu'da 47 köye ulaşılmıştır.

47

Ulaşılan üretici sayısı

Ordu'da 185 üreticiye ulaşılmıştır.

185

Sağlık

83 kadına sağlık taraması yapılmıştır.

83

ORDU

ALTINORDU
FATSA
GÜLYALI
PERŞEMBE
MESUDIYE
GÖLKÖY
ULUBEY
KARABÜZ
KABATAŞ
ÜNYE
ÇATALPINAR

301

Eğitimler

Kadın eğitimleri
15- 17 yaş arası - 52
18 yaş üstü - 249
Ulaşılan tüm kadınlar- 301

22

Köy sayısı

Samsun'da 22 köye ulaşılmıştır.

59

Ulaşılan üretici sayısı

Samsun'da 59 üreticiye ulaşılmıştır.

52

Sağlık

52 kadına sağlık taraması yapılmıştır.

SAMSUN

TERME
AYVACIK
ÇARŞAMBA
PERŞEMBE

SAKARYA

KARAPÜRÇEK
KOCAALI
KARASU

589

20

104

94

Eğitimler

Kadın eğitimleri
15- 17 yaş arası-212
18 yaş üstü- 377
Ulaşılan tüm kadınlar - 589

Köy sayısı

Sakarya'da 20 köye ulaşılmıştır.

Ulaşılan üretici sayısı

Sakarya'da 104 üreticiye ulaşılmıştır.

Sağlık

94 kadına sağlık taraması yapılmıştır.

Eğitimler

Kadın eğitimleri
15- 17 yaş arası-159
18 yaş üstü- 272
Ulaşılan tüm kadınlar - 431

431

Köy sayısı

Düzce'de 27 köye ulaşılmıştır.

27

Ulaşılan üretici sayısı

Düzce'de 96 üreticiye ulaşılmıştır.

96

Sağlık

121 kadına sağlık taraması yapıldı.

121

DÜZCE

GÜMÜŞOVA
AKÇAKOCA
YIĞLICA
CUMAYERİ

- Türkiye yapılan mevsimlik tarım işçileriyle ilgili araştırmalardan ve geçmiş çalışmalardan yola çıkararak mevsimlik tarım işçilerinin sağlık hizmetlerine ulaşmada sorun yaşadığı görülmüştür. Sağlık hizmetlerine ulaşmayı kolaylaştırmak için yerel yönetim ve kamu iş birliğinde çalışmalar düzenlenmelidir. Mevsimlik tarım işçilerinin kalabalık gruplar halinde hareket etmelerini fırsat bilerek iş öncesi sağlık taramaları artırılmalıdır.
- Mevsimlik tarım işçileriyle yapılan çalışmalar eğitim odaklı planlanmalıdır. Eğitimlerin daha verimli geçmesi için özellikle kadın sağlığı eğitimlerine ayrılan zaman arttırılmalıdır.
- Çocuklar için özel programlar hazırlanmalıdır.
- Çalışma alanlarında/bahçelerde temiz suya ve tuvaletlere erişim için il bazlı çözümler üretilmelidir (ticaret odası, üreticiler, şirketler, yerel yönetimler ve kamunun ortaklığında).
- Kadınların ve saha ekibinin de geribildirimleri sonucunda eğitimlerin hasat öncesi planlanması eğitimlerin etkisini yükseltecektir.
- Hasat dönemi kadınların sayısının fazlalığı dikkate alınarak kadınların ihtiyaçları dikkate alınarak mevsimlik tarımda toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı geliştirilmeli, bu konuda projeler geliştirilmelidir.

ÖNERİLER

FINDIGIN YOLCUSU KADINLAR PROJESİ

